

Sirið Stenberg

Tjóðveldi

Meirilutinn ræður!

Komandi ár hevdí danski heimspekingurinn Søren Kierkegaard fyllt 200 ár. Hann livdi í eini tíð, tá ið fólk byrjaðu at venda einaræðinum bakið, og fóru at krevja fólkaræði. Kierkegaard bardist ímóti fólksins krøvum um fólkaræðislig rættindi og ávaraði ímóti hesum, tí sum hann segði ”býttleikin hjá meirliutanum fór at taka ræði av upplýsta minnilutanum ” Soleiðis standur at lesa í bókini um Søren Kierkegaard ”Antin Ella” hjá Ólavi Rasmussen.

Hóast orðini eru søgd fyri so langari tíð síðan, so eru tey runnin mærl til hugs mangar ferðir seinasta hálva árið. Og hóast eg av innasta hjarta trúgví uppá, og vil arbeiða fyri fólkaræðinum, so kann eg ikki lata vera við at hugsa, at Kierkegaard hevði rætt í sínum hugsanum um avmarkingarnar í fólkaræðinum- tíverri.

Úti í stóru verð síggja vit fólk, sum berjast fyri at fáa fólkaræði- og lata lív fyri at vinna sær hesi rættindi. Sjálvi eru vit heldur ikki komin til fólkaræði av ongum, men gjøgnum teir kampar okkara forfedrar hava vunnið okkum. Kampar sum hava kostað nógvum dyrt.

Okkara samfelag er grundað á fólkaræði. Vit hava øll rætt til at velja teir politikarar at umboða okkum, sum vit meta best kunnu umboða okkara sjónarmið. Hesum politikarum lata vit upp í hendur at umsita okkara atkvøðu, og at taka avgerðir, sum skulu vera fólkinum og samfelagnum at gagni. Tilgongdin til at taka avgerðirnar eru grundaðar á eitt sakligt orðaskifti har allar hugsanir hava fullan rætt at koma fram, og vera viðgjørðar, soleiðis at avgerðin kann takast á fullgóðum grundarlagi.

Men hvussu er tað vit umsita fólkaræði ?

Í viðgerðini av øllum teimum stóru málunum, t.d flatskattamálinum, skattingini av pensjónum og makrelmálinum, hevur andstøðan so at siga viðgjørt málini við seg sjálva. Samgongan hevur nærum kollektivt havt munnkurv ! Nógvir spurningar eru settir uttan, at vit so mikið sum hava fingið svar. Spurningar sum Føroya fólk hevur rætt til at fáa svaraðar. Hvussu kann ein samgonga nokta at luttaka í einum demokratiskum orðaskifti ? Er tað ikki tað hon er vald til, so hon kann taka skilagóðar avgerðir? Er hetta fólkaræði ?

Somuleiðis hevur samgongan tilvitað valt at leggja stórar samfelagsligar avgerðir upp í hendurnar á einstøkum persónum. Utan skrivaðar sakligar reglur og mannagongdir kann t.d fiski-

málaráðharrin lata makrelin út til tey sum hann vil.

Sokallaða makrelsamgongan fekk skotið í skógvarnar, at hon ikki megnaði at skapa vinnuni stabilitet og tryggja karmar. So má niðurstøðan vera at stabilitetur og tryggir karmar fyri vinnuna er at vera væl við landsstyrismanin, og at vóna at hann verður sitandi í allar ævir. Tí hugsa tær hvat hendir um onkur annar kemur í sessin, sum hevur aðrar hugsanir ?

Tja.... fólkaræði ella einaræði, tað er so spurningurin ? Ja, eg fari at ivast, tá ið tinglimir alment siga hvat teir meta vera rætt, og allíkavæl atkvøða ímóti hesum, tí onkur gevur teimum orðrar til hvat teir skulu gera.

Frank Davidsen

Ruðulleikin fullkomin

At ein statsministari (okkara lögmaður) í nøkrum øðrum framkomnum landi hevði sitið sum formaður í einum makrelbólki, og saman við sínum fiskimálaráðharranum luta fiskiríkidømi út eftir einum leisti sum teir sjálvir funnu fyri gott, tað hevði verið óhugsandi, eins og tað hevði fingið avleiðingar fyri tí teirra stjórn.

At hugsa sær, at hesir báðir garparnir hava sitið í 4 mánaðar fyri at finna út av um tað skuldi verða eitt 25 oyra, eitt 50 oyra ella 75 oyru uppá hvørt kilo, so hvørt sum nøgdin av makrelí vaks í tonsun.

Maka til molboara makverk skal ein leita leingi eftir, trúgví neyvan tað finnist nakað líknandi, uttan kanska í Belarus ella Ukraine.

Gølan við fiskiloyvum og manipulatióin hesum viðvíkjandi, tað er so langt úti, at eg má siga sum onkur 1.Mai dags røðari, at mafian hevði rodna. Meðan lögmaður varð degraderaður til eina politiska finnu í skatta og pensiónspolitikkinum av figgjarmálaráðharranum, so er støðan júst tann sama í makrelmálinum.

Sjálvt um Lögmaður seinastu 4 mánaðarnar fullvæl hevur verið greiður yvur, at stórir meiriluti er á lögtingi fyri eini uppboðsølu, bæði í hansara egna flokki, allari andstøðuni og har afturat miðflokkinum, so hevur undirbrótligheit lögmanns mótvegis Fólka-flokkinum gjørt hann blindan, soleiðis at hann heilt einfalt ikki vil síggja veruleikan í eyguni. At Eivín Jacobsenn sigur nokk er nokk, aftaná hann hevur verið við til at ført reinan fólka-flokkspolitík eitt hálvt ár, tað skilji eg og onnur við mær sera væl.

Men tað má vera

okkurt heilt spinnandi galið, tá ein borgarlig samgonga nærum er við at fara í uppløysn í teirri stremban, at mótarbeiða at ein uppboðsøla verður sett á stovn. Tað vil siga tað sama sum, at teir sum skulu veiða eins og avreiða makrelin, sum vónandi kemur aftur í ár, teir hava ikki ánið av hvat prísurin á makrelinum verður, heilt einfalt tí politiski mynduleikin forðar fyri at ein marknaðarlykil er sum kann vísa veruliga marknaðarprís. Tí er vandi fyri, at lítil og eingin kapping verður um makrelin, nú Fólka-flokkurin helst áðrenn morgindagurin kemur, sum ikki einaferð setur Lögmann uppá pláss, soleiðis at uppboðssølan verður av ongum, ella kanska eitt neyðaregg. Vit hava í dag tvær oljusølur, har kappingin er als eingin. Kostar ein litur diesel kr. 10 krónur hjá Magn, so kann tú vera ivaleysur um, at liturin hjá kappingarneytanum eisini kostar 10 krónur.

Nú er tað so komið hartil, at vit hava ein fiskimálaráðharranum sum letur hánt um tær friu marknaðartreytirnar. Í almennu fjølmíðlunum hevur hann púra ósmæðið sagt, at hann arbeiður fyri " einum bólki " í samfelagnum. Fyritreytirnar hjá "hesum bólki" er fyrst og fremst at kenna telefonummari hjá sama fiskimálaráðharranum. Tað vil siga tað sama sum, at fiskimálaráðharrin í staðin fyri at arbeiða fyri alt samfelagið, so velur hann sær ein " serligan bólki " burtur úr fjøldini. Er fiskimálaráðið við at skifta ham, soleiðis at tað frambyvur skal eita Ráfiskagrunnur fiskimálaráðharrans, tað sær ikki mætari út.

Teitur Vágadal

sjúkrarøktarfrøðislesandi

Tá veruleikin lýgur

viðmerkingar til Hanus Samró, løgtingsfólk

Nú er Hanus Samró farin í kórið, sum ákærir miðlar fyri at vera ov einstáttaðar. Serliga hugsar hann um flat-skattin.

Hansara upphald er, at ein einlig mamma kann forvinna 120 túsund uttan at gjalda skatt.

Landsskattur og kommuskattur

Heilt greitt kunnu vit beinanvegin staðfesta, at fólka-valdi løgtingsmaðurin tilvitað fremur misvísandi orðaspæl. Hetta við bert einum endamáli. At bera sokallaðu betringar hjá samgongum fram,

sum nakað gott.

Hyggja vit eftir skattatalvunum hjá Taks fyri 2011 og 2012, síggja vit, at viðkomandi, sum forvinnur 120 túsund um mánaðin, hevur fingið ein skattalætta á heili 800 kr. Ja heili 800 kr ella heili 67 kr meira um mánaðin. Sanniliga hevur samgongan broytt liviumstøðurnar hjá einligum mammum, má staðfestast. Her mugu vit jú sjálvandi IKKI hugsa um, at Heilsutrygd, ALS inngjald, matur o.m.a. er hækkað.

Og Hanus Samró mann allarhelst hava gloymt (við vilja?) at samlaði skatturin

(kommunurskattur er eisini til) er 30.000 kr. Sum gevur altso 90.000 til egið brúk.

Sannleikin

Er tann, at fráflyting er gerandiskostur í Føroyum. Javnar hava miðlar lýsingar av fólki, harímillum einligar mammur, sum flyta av landinum. Prísstøðið, sum er 14% hægri, er ein orsök, men metti samgongan at tað var ikki neyðugt at kanna.

Tað ringasta er tó tað, ið fór at koma óansæð, roynir BADH-samgongan at taka heiðurin av. Hækking av barnafrádráttinum varð

stungin út í kortið áðrenn valið. Allir flokkar eiga heiðurin fyri tað.

Men at Hanus Samró heldur, at lívið verður lættari hjá einligum mammum við einum skattalætta á lúsa 800 kr + 1000 kr pr barn vísir tianverri, hvussu veruleikafjar núverandi samgonga er. Sjálvandi skal tað loysa seg at arbeiða. Men hvussu skal tað loysa seg at liva, tá prísstøðið er ov høgt, bústaðarmøguleikar ov einstáttaðir og dýrir?

Vil samgongan nakað, so kannar hon, ikki gitir.

Ella er alt farið í fisk?